

Protokoll fört vid pleniföredragning

Näringsavdelningen

Fiskeribyran, N3

Närvarande

VT - HJ - AH-J - AH - FK - AR - CW

Frånvarande

TE

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Lantråd

Veronica Thörnroos

Föredragande

Minister

Fredrik Karlström

Protokollförare

Byråchef

Jenny Eklund-Melander

.....

.....

.....

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 1

Genmäle angående jord- och skogsbruksministeriets utlåtande gällande landskapsregeringens ansökan om besvärstillstånd och besvär över Åbo förvaltningsdomstols beslut.

ÅLR 2016/2421

157 N3

Beslöts sända bifogat genmäle till Högsta förvaltningsdomstolen enligt **bilaga 1, N320P01**.

Högsta förvaltningsdomstolen
PB 180

00131 HELSINGFORS

Hänvisning
DNr 5842/1/19

Kontaktperson
Byråchef Jenny Eklund-Melander/Fiskerikonsulent Tom Karlsson

Ärende
**GENMÅLE ANGÅENDE JORD- OCH
SKOGSBRUKSMINISTERIETS UTLÅTANDE
GÄLLANDE LANDSKAPSREGERINGENS
ANSÖKAN OM BESVÄRSTILLSTÅND OCH
BESVÄR ÖVER ÅBO FÖRVALTNINGSDOMSTOLS
BESLUT**

Högsta förvaltningsdomstolen begär Ålands landskapsregerings genmäle med anledning av jord- och skogsbruksministeriets utlåtande gällande landskapsregeringens ansökan om besvärstillstånd och besvär över Åbo förvaltningsdomstols beslut VN/16263/2020 av den 31.8.2020 gällande fördelningen av fiskekvoter mellan landskapet och riket. Landskapsregeringen avger härmed sitt genmäle angående jord- och skogsbruksministeriets utlåtande.

Landskapsregeringen vidhåller det som framfördes i besvärsskrivelsen av den 19.12.2019 samt önskar med anledning av jord- och skogsbruksministeriets utlåtande ytterligare framföra nedanstående klargöranden och tillägg.

I enlighet med självstyrelselagen för Åland har landskapet behörighet i frågor som rör fiske och styrningen av fiskerinäringen. Jord- och skogsbruksministeriet har framhållit att man inför ibruktagandet av systemet med individuella kvoter erbjöd landskapsregeringen att delta på ett likställt sätt i det kvotsystem som etablerades i riket och att det vid behov kunde kompletteras med en landskapslag och eventuellt en överenskommelseförordning. Landskapsregeringen hade ingen önskan att avsäga sig möjligheten att reglera det åländska fisket genom att överföra myndighetsuppgifter till riket. Eftersom landskapsregeringen har lagstiftningsbehörighet inom området behöver man således ha möjlighet att förvalta det åländska yrkesfisket även efter rikets införande av ett individuellt kvotsystem. Det var för landskapsregeringen dessutom oklart vad ett ingående i rikets nya system skulle ha kunnat få för konsekvenser för landskapets framtida fiskemöjligheter och fiskerinäringens existens, varför landskapsregeringen ansåg att en uppdelning av fiskekvoterna var nödvändig för att trygga fortsatta åländska fiskemöjligheter.

Med beaktande av det jord- och skogsbruksministeriet framför beträffande samråd önskar landskapsregeringen ytterligare poängtera att samråd är ett särskilt begrepp som har införts i 59b § självstyrelselagen som ett instrument för att hantera landskapets lagstiftningsbehörighet visavi bestämmelser i unionsrätten. Detta är en skyldighet som riksmyndigheterna har endast gentemot landskapet och det är därför viktigt att särskilja detta förfarande från sedvanligt hörande.

I jord- och skogsbruksministeriets utlåtande till Åbo förvaltningsdomstol framförde ministeriet att man vid flera tillfällen förklarat för landskapsregeringen att ministeriet anser att kvotfördelningen måste följa objektiva kriterier utgående från aktuell fiskehistoria. Landskapsregeringen konstaterar att det är nödvändigt med objektiva grunder då det gäller fördelningen av nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter till enskilda. I sin besvärsskrivelse konstaterade landskapsregeringen att det dock inte finns något i 59b § självstyrelselagen för Åland som antyder att samrådet eller fördelningen av fiskekvoterna mellan landskapet och riket måste ske utgående från hur man internt i riket väljer att fördela fiskekvoterna till sina fiskeaktörer. Landskapets behörighet i frågan innebär att fördelningsgrunderna till enskilda fiskeaktörer inte behöver vara lika i landskapet och riket. Detta har jord- och skogsbruksministeriet även lyft fram i sitt utlåtande i vilket man skriver att *”Hur en intern fördelning av landskapets kvotandelar inom landskapet görs kan landskapsregeringen avgöra oberoende av de kriterier som används i ministeriets beslut om fördelningen mellan riket och landskapet.”* Landskapsregeringen konstaterar att också fördelningen av fiskekvoterna mellan landskapet och riket är en annan fråga än fördelningen inom rikets interna fördelningssystem. Frågan om fördelningen av fiskekvoter mellan landskapet och riket är även i högsta grad politisk, varför frågan istället borde ha lösts genom politisk förhandling.

Ministeriet har i sitt utlåtande framfört att *”Förslag från landskapet som skulle ha varit konsekventa, väl motiverade och följa objektiva kriterier saknades”* Landskapsregeringen vill framhålla att man den 2.6.2016, i samband med utlåtandet angående rikets förslag till lag om nationellt genomförande av gemensamma fiskeripolitiken, gav ett förslag till procentuell fördelning av kvoterna som något att förhandla utgående ifrån. I utlåtandet framförde landskapsregeringen att man inte rakt av kan dela kvoterna mellan landskapet och riket enligt det föreslagna systemet och att en sådan fördelning skulle missgynna det åländska fisket som på grund av sin relativa litenhet, i form av få aktörer, har varit mera sårbart för konjunkturer och regleringar, utfärdade av såväl EU som nationellt. Landskapsregeringen lyfte även upp att om ministeriet skulle gå vidare med delningen av kvoterna ansåg landskapsregeringen att det var en självklarhet att även torskkvoterna skulle delas. Landskapsregeringen har motiverat sina kvotanspråk med aktuell statistik, landskapets bidrag till fisket vid tidpunkten för uträkningen av Finlands, inklusive Ålands, andelar av kvoterna för de kvoterade arterna i Östersjön enligt den relativa stabiliteten samt de behov landskapet har för att kunna bibehålla och utveckla sin fiskerinäring.

Beträffande den relativa stabiliteten, som används som fördelningsgrund för fiskemöjligheter mellan medlemsländerna konstaterar landskapsregeringen att det som jord- och skogsbruksministeriet för fram saknar relevans för frågan om fördelning av fiskekvoter mellan landskapet och riket. Den relativa stabiliteten fastställdes som princip för den första gemensamma fiskeripolitiken år 1983 och den utgör fortsättningsvis grund för kvotfördelningen mellan medlemsländer. I enlighet med principen om relativ stabilitet bör varje medlemslands andel av varje kvot vara konstant över tiden. Det är därför missvisande att, som ministeriet gör, hänvisa till att

man ”inom EU:s gemensamma fiskeripolitik använder sig av fångsthistoria under den närmaste förflutna perioden innan fördelningsbeslutet.”

Ministeriet har i sitt utlåtande skrivit att ”Den period som förvaltningsdomstolen hänvisar till är de färskaste åren innan varje avgörande av kvotfördelningar eller alltså den relativa stabiliteten har gjorts. Då unionen etablerar nya fiskemöjligheter kan och har de fördelats utgående från en färsk fångsthistoria.”

Landskapsregeringen konstaterar att en fördelning av kvoterna mellan landskapet och riket inte handlar om att etablera några nya fiskemöjligheter och att det inte heller är den typ av kvotfördelningar som avses inom unionens gemensamma fiskeripolitik utan en intern fördelning inom ett specifikt medlemsland. Då Finlands, inklusive Ålands, konstanta andelar av de kvoterade fiskbestånden, utgående från principen om relativ stabilitet, en gång i tiden beslutades gjordes beräkningen utgående från då aktuell fiskehistorik för Finland inklusive Åland. Dessa data, som idag är avlägsen fiskehistorik, utgör fortsättningsvis grunden för Finlands, inklusive Ålands, andelar av EU:s fiskekvoter. Vid en fördelning av kvoterna mellan landskapet och riket är det därför rimligt att landskapets bidrag till Finlands inklusive Ålands konstanta andelar av fiskekvoterna beaktas.

Jord- och skogsbruksministeriet framför i sitt utlåtande att man under år 2014 och 2015 var tvungen att begränsa fisket efter strömming och vassbuk till följd av en alltför liten vassbukskvot och att landskapsregeringen under förbudsperioderna tillät att de åländska trålarna bedrev fiske längs den åländska kusten medan rikets fiskare var förhindrade att fiska. Landskapsregeringen framförde i sina yttranden gällande statsrådets förordningar 1441/2014 och 1504/2015 att man stödde en reglering av fisket samtidigt som man förbehöll sig rätten att tillåta ett begränsat fiske inom åländskt vatten på en mycket låg inblandning av vassbuk i fångsten. Enligt ovan nämnda förordningar av statsrådet fanns det även undantag från fiskeförbudet för i riket registrerade fiskefartyg.

Landskapsregeringen har även framhållit att det åländska pelagiska fisket (strömming och vassbuk) hade befunnit sig i en svacka vilket landskapsregeringen arbetade för att åtgärda. Nyutvecklingen av det åländska pelagiska fisket inleddes under år 2014. Fullständiga fiskeår finns från och med år 2015. Även om fiskemöjligheter varierar från år till år kan det konstateras att tidpunkten vid vilken ministeriet valde att fördela kvoterna mellan landskapet och riket har begränsat utvecklingsmöjligheterna för det åländska fisket.

Slutligen vill landskapsregeringen ännu framföra bristerna i ministeriets hantering av åländska intresser i samband med beredningen av beslutet om fördelning av fiskekvoterna mellan landskapet och riket och det faktum att ministeriet inte hörde landskapets fiskeaktörer i ärendet. I sitt utlåtande skriver ministeriet att ”Centralförbundet för fiskerihushållning begär för sitt utlåtande normalt utlåtanden av alla sina medlemsorganisationer, men lämnade dock inget utlåtande i det ifrågakvarande ärendet.” Om ministeriets avsikt var att höra de åländska fiskeaktörerna hade det korrekta varit att begära utlåtande av deras branschorganisation, Ålands fiskare r.f., istället för att rikta begäran till ett förbund i riket. I ministeriets utlåtande står även att ”Jord- och skogsbruksministeriet framför vidare att det ur ministeriets brev till landskapsregeringen från den 2.12.2016 framgår på sida 2 att det är nödvändigt att fatta ett förvaltningsbeslut i ärendet för att även säkerställa fiskeaktörernas rättsskydd. Detta omnämmande gör det klart att ministeriet ansåg att enskilda har besvär rätt i ärendet. Med fiskeaktörer avsågs även yrkesfiskare i landskapet Åland, även om detta inte skrevs ut.”

Landskapsregeringen konstaterar att om syftet var att även säkerställa de åländska fiskeaktörernas rättsskydd borde de ha involverats i processen på likvärdigt sätt som fiskeaktörerna i riket. För att säkerställa rättsskydd är det nödvändigt att en

beslutande myndighet formulerar sig tydligt och agerar så att den beslutet berör har möjlighet att förstå att den berörs.

L a n t r å d

Veronica Thörnroos

Minister

Fredrik Karlström

BILAGOR Brev 300 N30, utlåtande till jord- och skogsbruksministeriet angående förslag till förordning om begränsande av trålfisket 2015, 16.12.2014

Brev 235 N30, utlåtande till jord- och skogsbruksministeriet angående förslag till förordning om begränsande av trålfisket 2016, 1.12.2015